

► **Groeiende groep is kritisch over het huidige**

zorgsysteem

Antroposofische zorg populairder onder ouders

Hoe komt mijn kind het beste tot bloei? Welke zorg past het beste bij hem? Geef ik mijn zoon of dochter een vaccinatie? Een groeiende groep ouders is kritisch en wil transparantie voordat ze hierover een beslissing neemt. Steeds vaker biedt de antroposofische stroming voor hen het antwoord.

Indra Jager

Utrecht/Bosch en Duin/Zeist

In de gang staat een jaartafel met spulletjes uit het seizoen erop, er is een enorme theaterruimte waar onder meer de weekopening plaatsvindt, aan de muur hangt kunst, in de vensterbanken liggen edelstenen en alle meubels zijn van natuurlijke materialen die op de hoeken zijn afgerond; de organische vorm zorgt ervoor dat de cliënten in Nanette Roelfsema's spreekkamer zich comfortabeler voelen.

Roelfsema is arts voor voornamelijk verstandelijk gehandicapten bij Christophorus, een antroposofische instelling voor voornamelijk jongeren met een handicap. De instelling bevindt zich midden in de bossen van Bosch en Duin.

Roelfsema twijfelde in haar dertiger jaren over wat ze wilde in het leven en vond haar antwoorden in de antroposofie. Ze was al arts en schoolede zich bij tot antroposofische arts, waardoor ze 'een extra lade' aan medicatie kan optrekken, in de vorm van homeopathische middelen, als de reguliere pillen en prikken voor een cliënt niet werken.

Karma en reïncarnatie

Zij bekijkt haar cliënten anders dan een standaard arts: „Wij kijken naar de mens: wie zit in dit lichaam verstopt? Wat wil hij nou? Wat voor een ontwikkeling wil hij maken?“ Ze gelooft in karma en reïncarnatie

en dat het lichaam meer is dan boten, huid en hersenen die de boel aansturen. Het lichaam heeft volgens haar een ziel en een hogere ik.

Rudolf Steiner

De stroming die zij aanhangt, is geïnspireerd op het mens- en wereldbeeld van de Oostenrijkse filosoof Rudolf Steiner (1862-1925). Belangrijk hierin is dat de ontwikkeling van de individualiteit van mensen voorop staat; ieder mens is uniek en

Wij kijken naar de mens: wie zit in dit lichaam verstopt?

– **Nanette Roelfsema, arts voor verstandelijk gehandicapten**

moet de gelegenheid krijgen om zich volledig te ontplooiën. De nadruk ligt op de natuur en natuurlijke materialen, zoals steen, wol, bijenwas en hout.

Roelfsema is naast arts ook voorzitter van de NVAA (Nederlandse Vereniging van Antroposofische Artsen). Hoewel de stroming volgens haar vergrijsd, zien ze dat er ineens een hele nieuwe groep geïnteresseerd is in hun denkwijze, namelijk jonge ouders. Dat geven huisartsen en jeugdverpleegkundigen van antroposofische consultatiebureaus aan.

Zeggenschap over het eigen li-

chaam, niet meer klakkeloos de witte jas volgen, transparantie over vaccins, pro-borstvoeding, kiezen voor het gezin in plaats van carrière maken en veel geld verdienen, een opvoeding waarin de kroost tot bloei komt, wollen kleding en houten speelgoed. Het zijn hoogopgeleide ouders, maar ook juist mi-

granten die zich afvragen hoe veilig het eigenlijk is om in het ziekenhuis te bevallen. En is een mutsje na de geboorte echt van belang?

Moet ik wel vitamine K geven aan mijn pasgeboren baby? Welke ingreep voor deze aandoening past het beste bij mijn kind? Heeft mijn kind echt die vaccinatie tegen kink-

hoest nodig? Deze vragen zien ze veel bij het antroposofische consultatiebureau Widar in Zeist. Bij dit consultatiebureau, dat samenwerkt met de GGD regio Utrecht, is zelfs een wachtlijst ontstaan.

De vaccinatiegraad in Nederland daalt en er wordt onder meer naar de antroposofen gewezen. Toch

zeggen antroposofische artsen helemaal niet tegen vaccineren te zijn. „Ook het merendeel van de ouders staat positief tegenover vaccineren of is niet principieel tegen, maar er is behoefte aan een risico-inschatting voor ieders individuele kind. Hoe groot is het risico per infectieziekte in hun situatie en wat is de

noodzaak voor elk vaccin?“, ziet Sylvia Stroink - van Moorsel, manager en jeugdverpleegkundige bij het consultatiebureau van Widar.

Op verzoek van ouders worden antroposofische middelen ter voorbereiding op of na de vaccinaties voorgeschreven. Mensen kiezen bijvoorbeeld liever kamillezetpil-

▲ **Christophorus in Bosch en Duin, een instelling voor gehandicapte kinderen, jongeren en volwassenen.**

▼ **Nanette Roelfsema, arts voor verstandelijk gehandicapten bij Christophorus.** FOTOS ANGELIEK DE JONGE

JONGE

len in plaats van paracetamol, zodat eventuele kramp verdwijnt maar koorts behouden blijft. Ook zijn er zogenaamde 'vaccinatiekorrels'; korrels opgebouwd uit mineralen en plantaardige materialen die voor en na de vaccinatie worden gegeven. Die moeten zorgen voor minder klachten van de prik.

Wanneer er wordt gekozen om niet te vaccineren, ontvangen ouders een brochure met tips om het kind extra te ondersteunen als het wel een kinderziekte doormaakt. Zo kunnen er homeopathische geneesmiddelen worden gebruikt, maar ook therapieën als dieet, massage, kunstzinnige therapie of inwijvingen. Widar organiseert vaccinatievoorlichtingsavonden en op verzoek kunnen ouders extra langskomen om vragen over vaccinaties te stellen.

Ongeveer de helft van de ouders bij Widar maakt daar gebruik van. „Dus het is momenteel heel druk bij ons. We werken met een wachtlijst voor nieuwe aanmeldingen.“ Mensen buiten de regio moet ze bij voorbaat afwijzen.

'Weinig risico's'

Hogeschool Leiden heeft als enige school een lectoraat (onderzoekers, promovendi, studenten en het werkveld werken samen aan onderzoeken) dat zich richt op de antroposofische zorg. Lector Erik Baars ziet ook dat er meer vraag is naar deze vorm van gezondheidszorg.

Aan de aanvullende behandelingen zitten weinig risico's, blijkt volgens Baars uit internationaal onderzoek. „Het belangrijkste risico is dat de antroposofische arts of therapeut goed opgeleid moet zijn, anders kan hij fouten maken. Bijvoorbeeld in de afweging: ga ik nu wel of geen antibiotica gebruiken?“

Volgens de stroming probeer je mensen op een 'gezonde manier' door de infectieziekte heen te laten komen, zegt Baars. „Door het zelf herstellend vermogen van het organisme te ondersteunen en versterken, maar als het nodig is, omdat iemand risico of gevaar loopt, geef je reguliere medicatie.“